

OP PAD IN BIAŁOWIEŻA

Goed voorbereid, meer plezier !

Oerbos of oerwoud, het klinkt spannend en misschien wel eng. Er lopen tenslotte wel Wolven en er zijn uitgestrekte moerasbossen waarin je hopeloos verdwaalt!

Niet bang worden, het valt allemaal wel mee. Denk alleen even aan het volgende...

Paspoort altijd mee! – Politiek gezien zijn we alleen welkom in het Poolse deel van het bos van Białowieża. Ga niet naar de grens en al helemaal niet erover!! Als je er per ongeluk in de buurt komt (verdwaald?) keer dan direct terug. Deportaties naar Minsk zijn voor eigen risico...Neem overal je paspoort mee. In het bos worden regelmatig controles uitgevoerd door Poolse douanes, ook op enkele kilometers van de grens nog wel. Deze Poolse douaniers zijn behulpzaam en verwachten dat je je kan identificeren.

Muggenolie – In natuurlijke bossen waar veel water voorkomt zijn muggen vaak in grote aantallen actief op zoek naar het bloed van zoogdieren, waaronder de mens. Smeer je 's morgens vroeg in met goede muggenolie (muggenmelk van Perry Sport, Autan of het Poolse OFF!!) en je hebt urenlang nergens last van. Het insmeren kun je het beste al bij het opstaan doen, dan kun je ook makkelijker bij bedekte delen (rug, voeten). Helaas is er tegen horzels niet veel te doen.

Kompas, kaart, bosbouwpadjes en zon – Om niet te verdwalen zijn een kompas en een kaart erg handig, naast uiteraard de zon als oriëntatiemiddel. De groene kaart van PTOP (de vogelkaart) laat veel details van het bos zien. Je kan gemakkelijk bepalen of paden op de kaart in het echt wel begaanbaar zijn. Paden die op de kaart met een doorgetrokken streep zijn aangegeven zijn altijd goed en befietsbaar. Paden met een onderbroken streep zijn vaak redelijk tot goed behoopbaar en soms befietsbaar. De smalle stippelijntjes zijn in het echt meestal slecht of onbegaanbare paden (soms dwars door moerasbos) of passages in het bos die alleen door de verf aan de bomen te volgen zijn (en daardoor onbruikbaar). De voormalige spoorlijn van Hajnowka naar Białowieża is ook goed te belopen en hetzelfde geldt voor een deel van de vroegere smalsporen. Een klein deel van deze smalsporen is echter flink dichtgegroeid. Wandelend kom je er dan wel door, maar met een fiets is dat vrijwel onmogelijk.

Veelgebruikte topografische kaart van Białowieża (vogelkaart)

Frank Verhart

Bang voor Wisenten en Wolven? – De mens is soms wat angstig aangelegd en dat beschermd ons. In het bos van Bia³owie¿a komen geen bloeddorstige dieren voor. Ook Wisenten en Wolven hebben van nature meer angst voor jou dan jij voor hen. Wisenten zijn nogal mak, zoals koeien, ze stellen het alleen niet op prijs als je heel dicht bij ze in de buurt komt. Hou gewoon afstand als je ze tegen komt. Kom je per ongeluk op minder dan 25 meter, omdat je ze niet gezien had achter de struiken, wees dan voorzichtig en alert. Neem rustig afstand (als de dieren zelf al geen afstand nemen) en kijk ze daarbij zoveel mogelijk aan. Ze weten dan dat ze in de gaten worden gehouden. In Bia³owie¿a zijn slechts twee vervelende gebeurtenissen met Wisenten bekend en dat hadden de "slachtoffers" te danken aan onverstandig gedrag!

Toegankelijkheid – Het grootste deel van het bosgebied is vrij toegankelijk op wegen en paden. Het strikte reservaat van het Nationale Park is dat echter niet. Dat kan alleen onder leiding van een gids bezocht worden. Het overige deel van het Nationale Park en het overige Poolse deel van Bia³owie¿a zijn vrij toegankelijk. Houdt er rekening mee dat je bij een lange tocht naar het Noordelijk deel van het Nationale Park altijd bij bosvak 130C/159B de brug over zult moeten om terug te keren naar de camping.

Voldoende proviand, bandenplakset en fietsslot – Voor langere tochten is het uiteraard nodig om genoeg eten en drinken mee te nemen. Bij fietstochten kan een Hollandse bandenplakset goed van pas komen. Wanneer we ergens heen fietsen en verder gaan wandelen is het handig om met een (Hollands) kabel- of kettingslot de fiets af te sluiten. In Oost-Polen is dit echter niet zo gebruikelijk als bij ons, daarom is er vaak geen slot!

Er staan langs de paden om de 532,5 meter bosbouwpaaltjes in het bos. Op deze marmeren paaltjes staan nummers van de bosvakken (1067 x 1067 meter) met een van de 4 letters A, B, C en D. De vaknummers kun je terugvinden op de kaart. De nummers liggen als volgt in het vak:

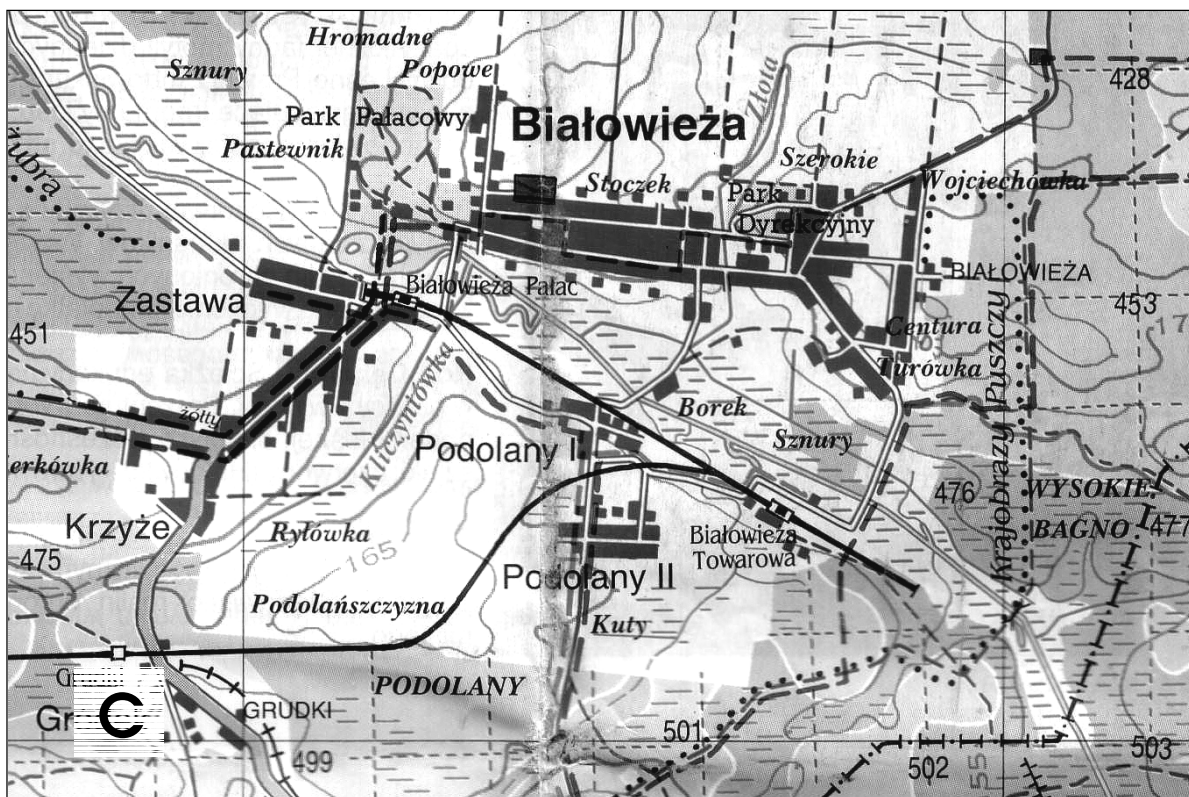
A	B	A	B
307		308	
C	D	C	D

Hierdoor kun je niet lang verdwalen. In deze extra Nika worden deze vakken ook gebruikt om de weg uit te leggen. Met vak 307B wordt bijvoorbeeld het rechterbovendeele van het bosvak bedoelt.

Lange tochten liever niet alleen! – Als je onderweg iets gebeurt en je bent alleen dan kan het erg lang duren voordat je hulp kunt krijgen. Ga daarom liever niet alleen en laat in ieder geval anderen weten waar je heen gaat.

Bevoorrading onderweg – In ieder geval in Bia³owie¿a, Orzeszkowo, Narewka en Siemianowka zijn winkeltjes waar je onderweg iets kan kopen. In Hajnowka zijn diverse kleine en grote winkels en wordt op woensdag een markt gehouden. Hier zijn ook eet- en drinkgelegenheden, telefoocellen en geldautomaten, met name rondom het marktplein.

BIAŁOWIEŻA – Praktische informatie

Ligging van Camping Grudki aangeduid met C

Het dorp Białowieża is vrijwel exact gelegen in het midden van het gelijknamige bosgebied. Het hart van het dorp ligt ongeveer 2,5 km van de Witruisische grens. Białowieża bestaat uit wat vroeger drie afzonderlijke dorpjes waren: Stoczek (het eigenlijke Białowieża), Zastawa en Krzyże. Camping Grudki ligt ongeveer 1 km ten zuiden van Krzyże, waar de dichtstbijzijnde bushalte is. Het dorp heeft ons van alles te bieden, zoals op het kaartje op de volgende bladzijde te zien is.

In Białowieża Krzyże vindt je de dichtstbijzijnde winkel, hotel Zubrowka (met een pinautomat) en een Siciliaans pizzeria-restaurant (geopend in 2003). Waarschijnlijk is dit laatste een unicum voor Oost-Polen en het typeert de toeristische aantrekkingskracht van Białowieża.

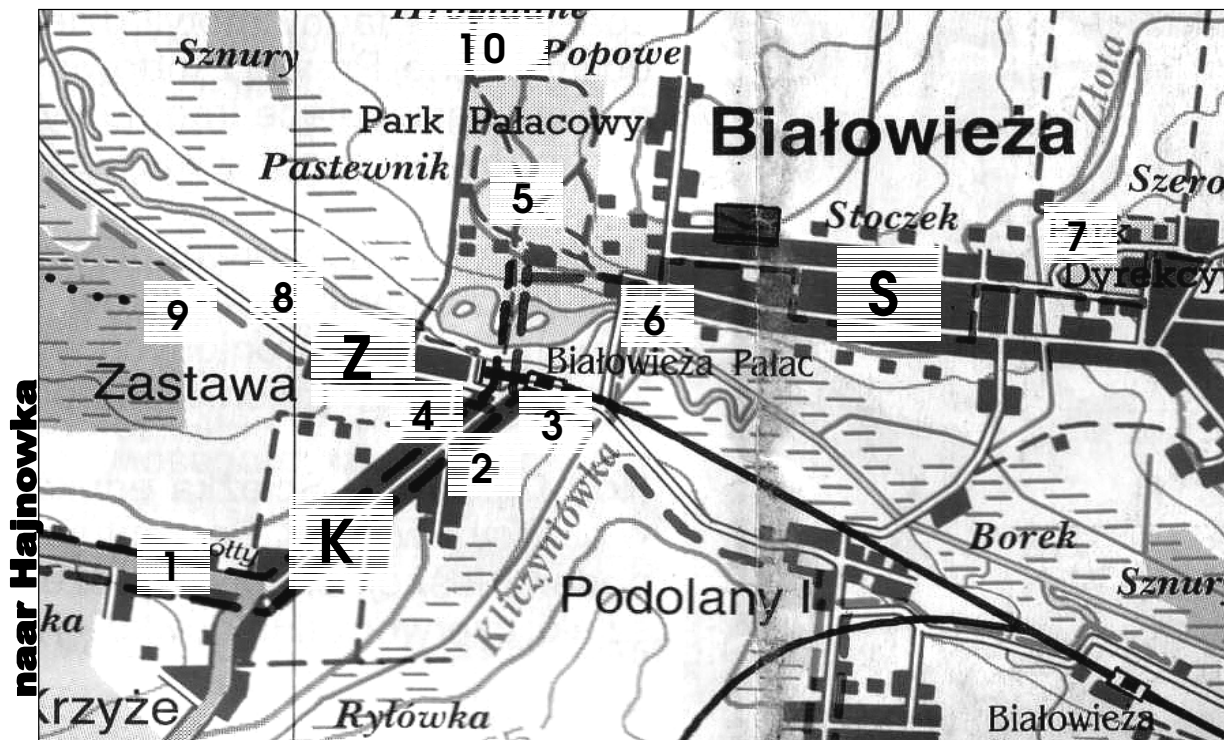
Loop of fiets je Krzyże af dan kom je vanzelf bij het Paleispark, waar een kantoor is van de PTTK (Poolse VVV), de hoofdzetel van het Nationale Park, een natuurinformatiepunt, het natuurmuseum en diverse andere diensten. Het park zelf is een fraai en klassiek voorbeeld van de Engelse landschapsstijl en werd aangelegd voor de koningen als fraai buitenverblijf. Op een centrale plek in het park is een fraai uitzicht naar de rand van het eigenlijke oerbos van Białowieża. Aan de zuidzijde van het park zijn het barretje "Wejmutka", de plek om 's avonds van een biertje te genieten, en een snackrestaurant gelegen. Wejmutka is vernoemd naar de Weymouthden, een uitheemse

Frank Verhart

boomsort die door lokale boswachters zeer incidenteel in Bia³owie¿a is aangeplant.

Aan de oostzijde van het Paleispark ligt het echte hart van het dorp. Hier liggen het grootse postkantoor, meerdere winkeltjes, een bioscoop(je) en de grote Orthodoxe kerk. Langs de hoofdweg tref je op nr 39 het eetcafe "Unikat", dat aantrekkelijke prijzen en een goede sfeer kent.

In Bia³owie¿a Stoczek vinden we aan de oostzijde de regionale bosbouwschool, een winkel en de katholieke kerk uit het begin van de 20ste eeuw.

K – Bia³owie¿a-Krzy¿e, Z – Bia³owie¿a Zastawa, S – Bia³owie¿a Stoczek

1 – Bushalte Bia³owie¿a-Krzy¿e/Grudki, 2 – Dichtstbijzijnde winkel, 3 – Bushalte Bia³owie¿a Pałac / Paleispark, 4 – Hotel & Restaurant & Disco & Pinautomat "Zubrowka", 5 – Bia³owie¿a Paleispark met natuurmuseum en bar "Wejmutka", 6 – Postkantoor, bioscoop, telefooncellen en eetcafé "Unikat", 7 – Regionale Bosbouwschool met arboretum, 8 – Openluchtmuseum Bia³owie¿a en ontmoetingscentrum Russisch-Orthodoxse gemeenschap, 9 – Knuppelpad "Zebra Zubra", 10 – pad naar het strikte reservaat van Nationaal Park Bia³owie¿a.

Rondom Bia³owie¿a ligt het 1400 hectare grote "Polana Bialowieska" ofwel de vlakte van Bia³owie¿a. Deze had sinds de ontginning van het bos een belangrijke landbouwkundige functie, maar tegenwoordig liggen veel terreinen braak. Allerlei planten en dieren grijpen hier weer hun kans.

Aan de oostzijde van Bia³owie¿a Stoczek is een eenvoudige benzinepomp.